

Vlado H o r v a t

OSNIVANJE I RAZVOJ MUZEJA U SLAVONIJI

Povod za ovaj napis je 50-godišnjica djelovanja Muzeja Požeške kotline u Slavonskoj Požegi. Opseg ovog teksta ograničen je određenom namjenom^x. Moguće je obuhvatiti samo osnovne podatke o ovoj problematici interesantnoj sa više stanovišta, da bi se na jednom mjestu rezimirali pokazatelji o osnivanju, razvoju i stanju muzeja u Slavoniji što do sada u ovom vidu nije učinjeno. Raniji radovi, koji daju preglede, bolje rečeno popise muzeja u Hrvatskoj, a i posebno u Slavoniji, više su adresari. Treba izdvojiti tekst dr A. Bauera u ediciji "Muzeji i arhivi"^{xx}, koji možemo uzeti kao osnovu u tretiranju ove problematike. U najnovije vrijeme nastao je elaborat "Prijedlog mreže muzejsko-galerijskih ustanova u SR Hrvatskoj",^{xxx} sa sistematiziranim i vrijednim podacima, koji su ovom prilikom obilno korišteni. Inače je o osnivanju muzejskih ustanova u Slavoniji relativno malo pisano, tako da su za ovaj prikaz upotrebljeni mnogi rukopisni tekstovi.

Osnivanje muzeja ovisi od društvenih, političkih i privrednih prilika. U cjelini je to odraz kulturnih prilika. Vrlo veliku ulogu igraju pojedinačne i kolektivne inicijative. Osnivanje muzeja, koji svoj rad temelje na bogatstvu kulturne baštine određenog područja, a ovaj tip muzeja uglavnom imamo danas u Slavoniji, svakako ovisi o povijesnom toku događaja i sačuvanosti povijesnih izvora.

Slavonija sa svojim bogatim tlom, uz rijeke, na raskrsnici putova, u kontinuitetu je naseljena od neolita od naših dana. Iz te daleke i bogate prošlosti sačuvani su brojni tragovi, koji se kriju u arheološkim lokalitetima, ili su to urbane cjeline, feudalni dvorci, sakralni objekti. Razvoj zanatstva, rani počeci industrije daju niz pokretnih spomenika kulture, a razvoj radničkog i revolucionarnog pokreta obilje arhivskog i drugog materijala. U cjelini razvoj proizvodnih snaga i društvenih odnosa na ovom području daje realnu povijesnu podlogu za muzeološku obradu.

^x Rad je pripremljen za skup o muzejskoj djelatnosti u Slavoniji, koji bi se imao održati u Slavonskoj Požegi i s drugim srodnim temama treba činiti cjelinu.

^{xx} Dr A. Bauer i K. Nemeth, Muzeji i arhivi, Zagreb, 1957.

^{xxx} Elaborat je izradio Republički zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu, a na prijedlog Muzejskog savjeta Hrvatske

Pored svega, osnivanje muzeja u cijeloj Hrvatskoj, a posebno u Slavoniji ostvarilo se sa zakašnjenjem u odnosu na evropske razmjere. Tuđinska vlast je i na ovaj način sprečavala širenje nacionalne svijesti.

Osnivanje muzeja u Slavoniji potrebno je promatrati i upoređivati s razvojem muzeja u cijeloj Hrvatskoj i odmah se dolazi do zaključka da je taj proces u Slavoniji bio još sporiji.

U prvoj polovini 19. stoljeća osnovana su u Hrvatskoj četiri muzeja, a zatim do kraja razdoblja omeđenog prvim svjetskim ratom, još 17 muzeja. Osim muzeja u Osijeku i Karlovcu svi su ostali osnovani u Zagrebu i priobalnom području Hrvatske.^x

MUZEJ SLAVONIJE U OSIJEKU

Osnovan je 1877. godine pod nazivom "Muzej slobodnog i kraljevskog grada Osijeka". Osnivanje je uslijedilo nakon što je F.Sedlaković poklonio vrijednu zbirku od 2.200 komada numizmatike, arheoloških i kulturno-povijesnih predmeta. Krajem prošlog stoljeća D.Nuber je darovao vanredno vrijednu zbirku numizmatike i arheološku zbirku s predhistorijskim i rimskim nalazima. Treća ličnost, značajna za stvaranje čvrstih temelja osječkog muzeja, je V.Celestin, koji je od 1893 radio pune 42 godine u ovom muzeju. Započeo je kompleksan muzeološki rad na inventiranju, restauriranju, naučnoj obradi i publiciranju muzejskih predmeta iz prvog fundusa muzeja, što je u naučnim krugovima odmah zapaženo. Osnovana je biblioteka, hemeroteka i počelo se s prikupljanjem cehalija i etnografije. S puno pažnje prilazi se pedagoškom i propagandnom radu. Dr Pinterović, s pravom je konstatirala: "Ovako velika i tako razgranjena djelatnost muzeja u pravcu sabiranja i u propagandnom i prosvjetnom smjeru u tako ranoj razvojnoj fazi muzeja upravo zaslužuje divljenje i priznanje."^x

Sve kasnije nedaće, desetak seljenja u razne dijelove grada Osijeka, nisu mogle narušiti ovu čvrstu osnovu. Kasnijim sistematskim sakupljanjem i još nekim poklonima, a posebno stručnim radom nakon oslobođenja, stvoren je u Muzeju Slavonije u Osijeku vrlo bogat fundus razvrstan po odjelima: arheološki s paleontološkim, numizmatika, historijski, NOB, etnografija, stručna knjižica.

Osječki muzej predstavlja danas po bogatstvu muzejskog materijala za šire područje Slavonije i po kompleksnom muzejskom radu ne samo najstariji nego i najznačajniji muzej Slavonije. Stalne izložbe, međutim, ne odražavaju ovo bogatstvo, ali kako je u toku temeljita adaptacija prostora treba očekivati suvremeniji stalni postav.

^x Prijedlog mreže muzejsko-galerijskih ustanova u SR Hrvatskoj, Zagreb, 1975. (šapirografirano) (u daljnjem tekstu skraćeno Mreža muzeja) II, 2.

^{xx} Dr D.Pinterović, O razvoju osječkog muzeja, Osječki zbornik VI/1958, 14.

U razdoblju između dva svjetska rata (1918-1941), nakon velikih političkih promjena, kada su jugoslavenski narodi ujedinjeni u zajedničku državu, osnovano je u Hrvatskoj 14 muzejsko-galerijskih ustanova. U Slavoniji su tada osnovana dva značajna muzeja: u Slavonskoj Požegi i Slavonskom Brodu. Ostali muzeji osim Varaždina i Varaždinskih Toplica osnovani su u Zagrebu i priobalnom području Hrvatske.

MUZEJ POŽEŠKE KOTLINE U SLAVONSKOJ POŽEGI

Osnovan je 1924. godine inicijativom i znanstvenim radom povjesničara J.Kempfa. Kasnijim sistematskim sabiranjem i stručnom obradom muzejskog materijala izrastao je požeški muzej s karakteristikama zavičajnog muzeja kompleksnog tipa.

Kako je osnivanje i razvoj muzeja u Požegi predmet posebnog rada, to se zadovoljimo konstatacijom da je nastao drugi važan muzejski punkt na području Slavonije.

MUZEJ BRODSKOG POSAVLJA U SLAVONSKOM BRODU

Premda prvi pokušaji osnivanja muzeja u Slavonskom Brodu sežu na kraj 19.stoljeća, muzej je osnovan tek 1934. godine pod nazivom "Gradski i arheološki muzej". Inicijativa pripada J.Hoffmanu, koji je ujedno poklonio prve skupine predmeta s područja numizmatike i kulturne povijesti. Interesantno je naglasiti da podjela na odsjeke izvršena već uoči rata^x. Sakupljeno je mnogo muzejskog materijala, ali je stručna obrada bila slaba. Slijedile teške godine uoči rata i u toku rata, kada je materijal nekoliko puta preseljavan. Poslije oslobođenja izvršen je kritički izbor materijala u cilju zadatka da se daljnjim stručnim radom inzistira na zavičajnom muzeju kompleksnog tipa. Muzej Brodskog Posavlja ima danas bogate zbirke: numizmatika, arheologija, kulturna-povijest sa zbirkom umjetnina i etnografska. Posebno treba istaći, da je 1969.godine otvoren novi stalni postav, na kojem je surađivao široki krug stručnjaka, te u tom pogledu ovaj muzej prednjači u Slavoniji.^{xx}

Poslije teških stradanja, koje je naša zemlja pretrpjela u toku drugog svjetskog rata, došlo je poslije oslobođenja, do novih socijalističkih pogleda na kulturnu djelatnost. Mlada narodna vlast našla je već u prvim danima snage da se brine za čuvanje kulturne baštine. Počeo je period brzog osnivanja muzejskih ustanova u cijeloj zemlji, pa tako i u Slavoniji.

^x M.Nedeljković, Postanak i razvoj Muzeja Brodskog Posavlja, Glasnik slavonskih muzeja, 26, 1974,3.

^{xx} Muzej Brodskog posavlja, Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, 5-6/1969.

U periodu prve obnove i izgradnje (1945-1950) osnovano je u Hrvatskoj 12 muzejskih ustanova, a od toga i dvije u Slavoniji: Gradski muzej u Vinkovcima i Gradski muzej u Vukovaru.

GRADSKI MUZEJ U VINKOVcima

Dugogodišnji sabirački rad amatera, započet još u 19. stoljeću, dao je osnovu da se iz tih zbirki poklonima (Medvedović oko 1600 predmeta, i drugi), otkupima (Klajn) formira osnova fundusa vinkovačkog muzeja. Odluka o osnivanju donijeta je 1946. godine, ali je za posjetioce otvoren 1948. godine. Izvršen je sistematski rad na sabiranju i stručnoj obradi predmeta po zbirkama: arheologija, numizmatika, povijest, NOB, etnografija, prirodoslovno-šumarska i likovna (koja je 1966. godine izdvojena u samostalnu galeriju). Po vrijednosti muzejskog materijala vinkovački muzej je vrlo značajno središte, sa stalnim izložbama, koje to i svjedoče, ali i zahtijevaju više materijalnih sredstava za suvremenije prezentiranje.

GRADSKI MUZEJ U VUKOVARU

Osnovan je na prijedlog grupe građana na čelu s dr A. Bauerom, koji je ujedno poklonio znatnu kolekciju numizmatike i kulturno-povijesnih predmeta. Akt o osnivanju donijet je 1946. godine, ali je početak rada uslijedio 1948. godine. Sistematskim radom (prvenstveno A.E.Brlića) prikupljen je veoma značajan fondus zavičajnog muzeja kompleksnog tipa, sa zbirkama: arheologija, numizmatika, etnografija, kulturna-povijest, radnički pokret i NOB sa socijalističkom izgradnjom, te arhiv i stručna biblioteka. Prikupljan je i likovni materijal, ali je tek donacijom formirana 1959. godine Zbirka Bauer i galerija umjetnina, koja je ostala u sastavu ustanove, ali kao poseban odjel i u posebnoj zgradi. U sklopu Gradskog muzeja u Vukovaru djeluje kao poseban odjel Spomen-muzej II kongresa KPJ. Suvremeno postavljene stalne izložbe najbolje prezentiraju rad ovog muzeja.

U razdoblju 1950-1960. godine došlo je do naglog porasta broja muzeja, u Hrvatskoj je osnovano čak 39 novih ustanova.^x U Slavoniji su tada osnovane ove muzejsko-galerijske ustanove: Muzej Đakovštine u Đakovu, Gradski muzej u Iloku, Muzej u Zupani, Gradski muzej u Virovitici, Muzejska zbirka XII slavonske proleterske brigade (osnovana 1954, ali kasnije prestala s radom), Galerija likovnih umjetnosti u Osijeku (koja je nastala izdvojanjem iz Muzeja Slavonije, 1954. godine, ali nije predmet detaljnijeg razmatranja u ovom radu.^{xx}), Muzej Valpovštine u Valpovu i Galerija umjetnina u Vukovaru (koja je ostala u sklopu Gradskog muzeja u Vukovaru).

x Mreža muzeja, II, 3-5

xx Opće je prihvaćeno da se u muzeologiji galerije svrstavaju u muzeje, kao specijalni muzeji. U ovom radu galerije u Slavoniji samo se spominju obzirom na godine osnivanja, ali nisu detaljnije obrađene pošto je to zadatak u okviru druge teme.

MUZEJ ĐAKOVŠTINE U ĐAKOVU

Osnovan je 1951.godine da bi se sabirao prije svega materijal sa bogatog etnografskog i arheološkog terena. Potpora je zatražena u Društvu prijatelja starina, koje je imalo oko 250 članova.^x Treba naglasiti karakterističan momenat, da je muzej bio dugo smješten u privatnoj zgradi. Upornošću i značajkim radom đakovački muzej razvio se u kompleksni zavičajni muzej, s naglaskom na etnografiji, ali i s ostalim značajnim zbirkama: arheologija, historija, NOB i drugo, što je i prikazano suvremenim stalnim izložbama do 1970.godine.

GRADSKI MUZEJ U ILOKU

Osnovan je 1952.godine zalaganjem J.Meštovića, uz pomoć Gradskog muzeja u Vukovaru. Muzej je kompleksnog tipa za područje grada Iloka, koji ima bogatu prošlost od rimskog vremena, preko srednjeg vijeka do najnovijeg doba. Muzej je došao u tešku krizu rušenjem kurije Brnjaković, gdje je prvo bio smješten. Danas ima suvremeno postavljene stalne izložbe od predhistorije do turskog razdoblja i izložbu NOB-a. Stvoreni su i začeci galejske zbirke.

MUZEJ U ŽUPANJI

Osnovan je 1954.godine, kao kotarski muzej, zalaganjem F. Grubera, a uz pomoć Gradskog muzeja u Vukovaru i Društva prijatelja starina u Županji, Prvi fundus nastao je priložima oko 120 darovatelja.^{xx} Danas muzej svojim zbirkama i stalnom izložbom prikazuje presjek kroz geografske osobine i povijest županskog kraja.

GRADSKI MUZEJ U VIROVITICI

Osnovan je kao gradski i kotarski muzej 1953. godine, te je po svojim zadacima zavičajni muzej kompleksnog tipa. Najbogatija je etnografska zbirka, zatim arheološka, kulturno-povijesna i NOB-a. Treba posebno istaći, da je ovaj muzej niz godina bez odgovarajućeg prostora što utječe na kompleksnije ostvarivanje zadataka, posebno prezentiranje materijala.

MUZEJ VALPOVŠTINE U VALPOVU

Osnovan je 1954.godine nastojanjem Društva prijatelja starina u Valpovu. Pod pokroviteljstvom ovog društva muzej je djelovao niz godina i sakupljen je značajan materijal za muzeološki prikaz prirode i povijesti valpovačkog kraja. Materijal se odnosi na prirodu kraja, feudalno doba, zanatstvo, etnografiju i NOB. Stalna izložba pokazuje bogatstvo fundusa, ali bi trebala temeljitija adaptacija prostora i suvremenija prezentacija.

^x Prema podacima koje je dao F.Čordašić.

^{xx} Prema rukopisu pok.F.Grubera.

U razdoblju 1960-1970.godine osnovana je u Hrvatskoj 31 muzejsko-galerijska ustanova^x. U Slavoniji su tada osnovane četiri ustanove i interesantno je naglasiti da se ovaj puta radi o specijalnim, a ne zavičajnim muzejima, kao što je to ranijih godina bio slučaj. Spomen-muzej II kongresa KPJ u Vukovaru, Muzej radničkog i narodnooslobodilačkog pokreta Slavonije i Baranje u Slavonskom Brodu, Spomen-područje Jasenovac i Galerija umjetnina u Vinkovcima (koja je nastala izdvajanjem iz Gradskog muzeja u Vinkovcima).

SPOMEN-MUZEJ II KONGRESA KPJ U VUKOVARU

Osnovan je 1960.godine, na 20-godišnjicu ovog događaja. Djeluje u okviru ustanove Gradskog muzeja u Vukovaru, ali se svojom tematikom izdvaja iz zavičajnih okvira ovog muzeja. Pri- kazuje revolucionarni radnički pokret u jugoslavenskim zemlja- ma nakon prvog svjetskog rata, s posebnim osvrtom na rad II kongresa KPJ. Muzej je postavljen u ambijentu vezanom za ovaj događaj i od 1970.godine ima vrlo suvremenu stalnu izložbu.

MUZEJ RADNIČKOG I NARODNOOSLOBODILAČKOG POKRETA SLAVONIJE I BARANJE U SLAVONSKOM BRODU

Muzej je osnovan 1960. godine kao regionalna ustanova za Slavoniju i Baranju, pa se u pogledu geografskog područja i načina financiranja razlikuje od ostalih muzeja Slavonije. Tematski obrađuje događaje u Slavoniji i Baranji: početke i razvoj radničkog pokreta do 1918.godine, radnički pokret od 1918-1941.godine i narodnu revoluciju 1941-1945. godine. Nave- dena tematika obuhvaćena je i prikazana u vrlo suvremenom stal- nom postavu, koji je realiziran 1971.

SPOMEN-PODRUČJE JASENOVAC

Prvi radovi započeli su 1965.godine, a objekt spomen-mu- zeja izgrađen je 1968.godine. Cijelo područje kao cjelina svo- jevrсна je muzejska ustanova, koja pored memorijalnog muzeja obuhvaća i 22 spomenika i spomen-obilježja, sve vezano za pos- tojanje jednog od najvećih koncentracionih logora u Evropi.

U razdoblju od 1970. do 1974.godine osnovano je u Hrvat- skoj ukupno 19 muzejskih ustanova, a od toga u Slavoniji:

ZBIRKA STARINA DARUVARSKOG KRAJA U DARUVARU

Osnovana je 1971.godine, te su u formiranju zbirke: ar- heološka, etnografska i fotodokumentacije.

DRUŠTVO PRIJATELJA STARINA U BELIŠĆU

Osnovano 1971. godine sa zadatkom da osnuje zavičajnu zbirku da prikaže povijest naselja i posebni industrijsko-teh- nički razvoj vezan za uskotražnu željeznicu.

^x Mreža muzeja, II, 5-6.

MUZEJSKA ZBIRKA U ORAHOVICI

Osnovana je 1971.godine, te su u formiranju zbirke: etnografska NOB-a i posebna zbirka vezana za lokalitet "Ružica-grad".

MUZEJSKA ZBIRKA U NOVOJ GRADIŠKI

Osnovana je 1972.godine sa zadatkom formiranja zavičajne-kompleksne zbirke.

ZAVIČAJNI MUZEJ U NAŠICAMA

Pripreme su vršene od 1970.godine, da bi ustanova bila osnovana 1974.godine. Prikupljen je vrijedan materijal za etnografsku zbirku, a u formiranju su i zbirke NOB-a, arheološka i kulturno-povijesna.

f.

SPOMEN GALERIJA "IVAN MEŠTROVIĆ", osnovana je 1973. u Vrpolju.

Pored muzejskih ustanova obuhvaćenih naprijed datim pregledom u Slavoniji djeluju i dvije sakralne i jedna privatna zbirka s pravom javnosti:

DIJECEZANSKI MUZEJ ĐAKOVAČKE BISKUPIJE U ĐAKOVU

Osnovan je 1952.godine. Izložci imaju ili umjetničku vrijednost ili su značajni za povijesno-religiozni život dijecezanskog područja, a svrstani su u zbirke: umjetničke slike, umjetni obrt, numizmatika i arhiv.

MUZEJSKA ZBIRKA FRANJEVAČKOG SAMOSTANA U ŠARENGRADU

Osnovana je 1952.godine i ima fundus crkvene, kulturno-povijesne i etnografske predmete i staru vrijednu biblioteku. Potrebni su hitni zahvati na konzerviranju i suvremenijem izlaganju.

ZBIRKA BRLIĆ U SLAVONSKOM BRODU

Osnovana je 1933. godine i čuva arhivski materijal, umjetnine i ostale predmete obitelji Brlić i ostavštinu književnice Ivane Brlić Mažuranić.

Osnovane su ukupno 23 muzejske i galerijske ustanove i 3 privatne zbirke s pravom javnosti. Iz grafikona se može bolje uočiti tempo osnivanja ustanova. (Prilog broj 1)

Analizirajući date podatke vidimo da u Slavoniji imamo danas najviše kompleksnih zavičajnih muzeja, dok je mali broj specijalnih muzeja (Jasenovac, Muzej radničkog i NOP u Sl. Brodu i galerije). Nema npr. ni jednog arheološkog, prirodoslovnog ili etnografskog muzeja.

Djelatnost zavičajnih muzeja u pravilu je geografski vezana za područje jedne općine. Trebalo bi dobro proučiti stanovitu rascjepkanost i dupliranje poslova. Isto tako analizirati,

koliko muzeji Slavonije stvarno vrše cjelovitu muzejsku djelatnost u okviru tematskog i geografskog opredjeljenja, od prikupljanja pa preko niza muzeoloških zadataka do znanstvene obrade i prezentiranja.^x

Brzi tempo osnivanja muzeja, posebno u razdoblju poslije 1950.godine, nije u Slavoniji pratilo adekvatno osiguranje uvjeta za rad. Poslužimo se mišljenjem koje je dato u elaboratu "Mreža muzeja", jer se može u cijelosti primijeniti i na ovaj dio Hrvatske: "... manjkala je i danas manjka objektivna tzv. "podloga", tj. osiguranje kadrova, prostora i financijskih sredstava za redovno vršenje stručnih i naučnih dužnosti, kao i u vezi s održavanjem zgrada i provedbu potrebnih mjera za zaštitu dragocjenih zbirki".^{xx}

Pregled kadrova zaposlenih u 13 slavonskih muzeja

ustanova	stručni	administ. i tehnič.	pomoćni	ukup.
Muzej Đakovštine, Đakovo	3	1	--	4
Gradski muzej, Ilok	2	1	1	4
Spomen-područje, Jasenovac	4	--	1	5
Zavičajni muzej, Našice	2			2
Muzej Slavonije, Osijek	6	1	4	11
Muzej Pož.kotl.Sl.Požega	3	1	1	5
Muzej Brod.Pos.Sl.Brod	4	2	1	7
Muzej rad.pokr.Sl.Brod	3	1	1	5
Muzej Valpovštine, Valpovo	1			1
Gradski muzej, Vinkovci	3	1	1	5
Gradski muzej, Virovitica	2	1	1	4
Gradski muzej, Vukovar	6	1	2	9
Muzej, Županja	2	1	1	4
U k u p n o	41	11	14	66

Kao što je kadrovska situacija važan pokazatelj za dobivanje slike o stanju u slavonskim muzejima, tako je pitanje prostora drugi važan momenat. Ostavljamo po strani svu kompleksnost ovog pitanja muzejskog prostora sa muzeološkog stanovišta i navodimo samo kada su nastali objekti u kojima su smješteni muzeji u Slavoniji. Najveći dio muzeja smješten je u zgradama iz 19.stoljeća, koje su zaštićeni spomenici kulture: dvorac Odeshalchi u Iloku, dvorac Eltz u Vukovaru, zgrada graničarske komande u Vinkovcima, graničarska karaula u Županji, zgrada morskog uprave u Osijeku, dvorac Prandau u Valpovu, dvorac Norman

^x To je sigurno jedno od ključnih pitanja buduće mreže muzeja u SR Hrvatskoj, o čemu u posebnim radovima treba biti više riječi.

^{xx} Mreža muzeja, II, 11

u Našicama, barokna građevina u Sl. Požegi i dvorac Pejačević u Virovitici. Ostali muzeji smješteni su u zgrade iz 19. stoljeća. Samo u Jasenovcu izgrađena je zgrada za muzej. Ne treba posebno naglašavati da je jedan dio ovih objekata u lošem stanju, da su u pravilu potrebne temeljite adaptacije, da mnoge ustanove još osvajaju prostor od raznih sustanara.

Svega dva muzeja u Slavoniji imaju preparatorsku radionicu i dva imaju fotolaboratorij.

Četiri muzejske ustanove imaju domara zgrade, dvije ustanove imaju noćne čuvare, ali ni jedna ustanova nema organizirano danonoćno čuvanje i ni jedna ustanova nema alarmnih uređaja.

Muzeji u Slavoniji u pravilu danas ne mjere vlažnost u svojim prostorima, nisu u mogućnosti da održavaju približno jednaku temperaturu.

Iz tabele koja slijedi vidi se da je u slavonskim muzejima prikupljen ogroman broj predmeta, koji svakako predstavljaju veliko kulturno blago. Iz naprijed navedenog proizlazi da je to blago relativno slabo čuvano. U muzejsko-galerijskim ustanovama SR Hrvatske inventirano je samo 46% predmeta^x, a prema pokazateljima u tabeli u Slavoniji u ovih 13 muzeja inventirano je 60% predmeta.

ustanova	ukupno	inventir.	neinvent.	izloženo	deponirano ^{xx}
Đakovo	29981	29981	-	515	29446
Ilok	5000	4450	550	489	4511
Jasenovac	3500	3	3497	3400	100
Našice	3000	350	2650	680	2320
Osijek	123286	66856	56430	1711	121575
Sl. Požega	10000	6953	3047	600	9400
Sl. Brod					
(Brod. Pos.)	30000	6387	23613	2125	27875
(Rad. pok.)	22920	16920	6000	5000	17920
Valpovo	3000	2781	219	2106	894
Vinkovci	16493	10929	5564	4192	12301
Virovitica	1657	1657		100	1557
Vukovar	23312	17612	5700	2188	21124
Županja	2000	1178	822	731	1269
u k u p n o	274149	166057	108092	23837	250292

Ne raspoložemo s podacima o visini financijskih sredstava s kojima raspoložu slavonski muzeji za financiranje svoje djelatnosti, ali je općepoznato da je tu jedan od uzroka zašto se naprijed navedeni problemi brže ne rješavaju

^x Mreža muzeja, II, 93

^{xx} Prema podacima datim za Mrežu muzeja, II, 75-92.

Muzeji u Slavoniji danas, pored nekih teškoća, predstavljaju značajnu snagu na kulturnom polju djelovanja. Muzeji su se uspjeli afirmirati u svojim sredinama. S puno pažnje prilazi se korisnicima. Muzeji su sve otvoreniji i raznim oblicima aktivnosti sve više omladine i radnih ljudi postaju redovni posjetioци stalnih i povremenih muzejskih izložbi. U tom cilju pokrenuta je zadnjih godina značajna propagandna i izdavačka aktivnost. Izdan je niz razglednica, prospekata i vodiča. Pojedini muzeji izdaju periodične publikacije s rezultatima stručnog i znanstvenog rada.

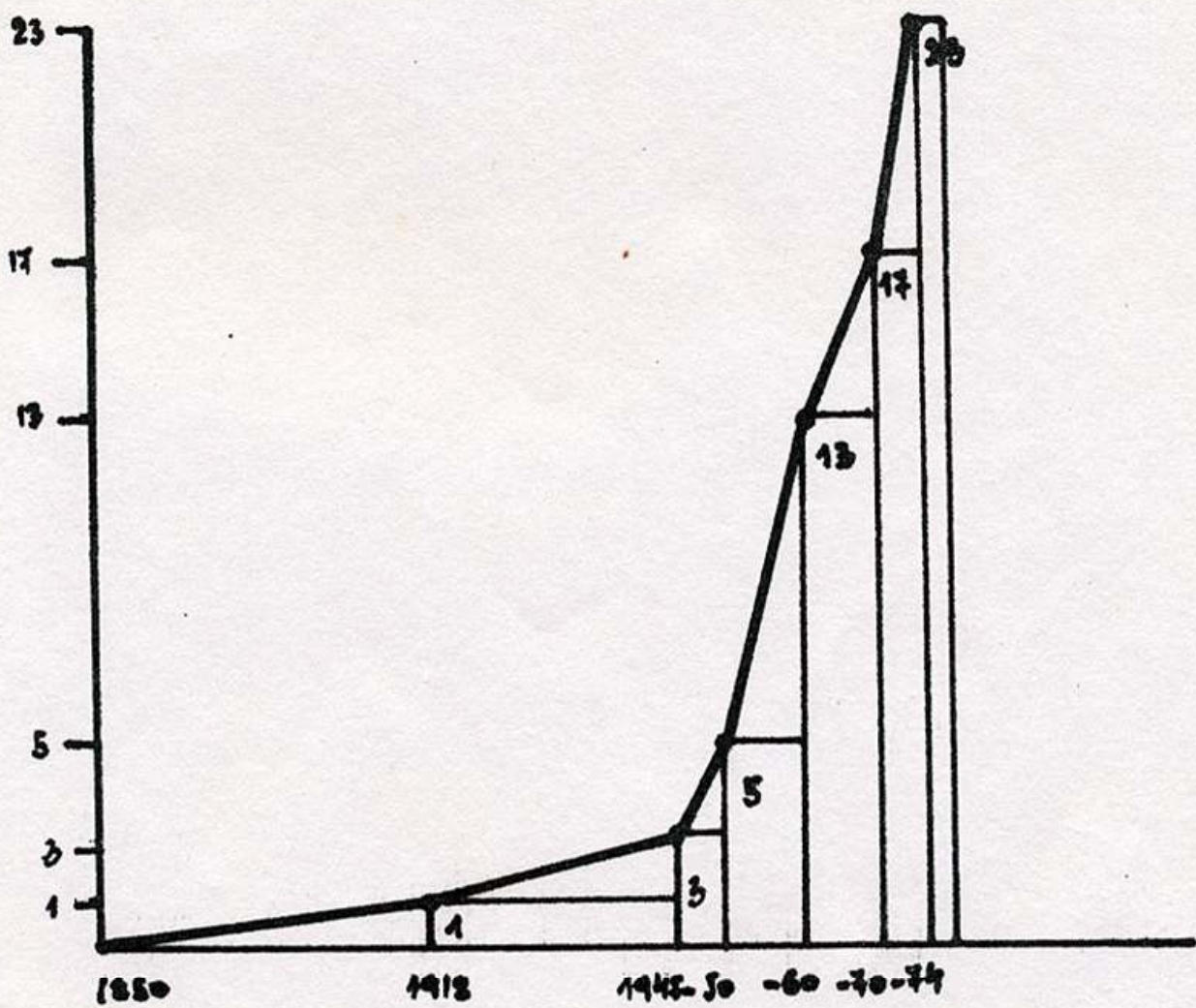
U nekim muzejima u Slavoniji intenzivno se radi na adaptiranju prostora i postavu suvremenijih stalnih izložbi.

Vrijedno je naglasiti svojevrsnu povezanost muzeja u Slavoniji preko bivše Podružnice Muzejskog društva Hrvatske, a sada Muzejskog društva Slavonije i Baranje. Rijetko se koja regija može pohvaliti tako intenzivnom aktivnošću na ovom polju međusobnog pomaganja i izmjene iskustava. "Glasnik slavonskih muzeja", kao glasilo ovog društva, najboji je registrator velike aktivnosti slavonskih muzeja posljednjih godina.

U zaključku treba reći, da je osnivanjem i razvojem muzeja u Slavoniji, od prvog u Osijeku, do onih muzejskih zbirki, koje su nastale zadnjih godina, stvorena čvrsta podloga za kompleksno muzeološko djelovanje u ovoj regiji i rezultati su postignuti. Treba dalje, znanstvenim radom i još većom potporom društva pomagati razvoj svake ustanove, ali i u cjelini objedinjavati rad slavonskih muzeja na zajedničkom muzeološkom zadatku u okviru mreže muzeja SR Hrvatske.

LITERATURA:

- Adresar muzeja u SFR Jugoslaviji, Muzeologija, 12, 1972
- Dr Antun Bauer i Krešo Nemet, Muzeji i arhivi, Zagreb, 1957.
- Neda Brlić, Kuća Ivane Brlić Mažuranić u Brodu, Glasnik slavonskih muzeja, 22, 1973.
- Dr Franjo Buntak, Osječki gradski muzej, Osijek, 1940.
- Dvadeset godina Gradskog muzeja u Vukovaru, Vukovar, 1968.
- Informator o muzejskim rijetkostima u vinkovačkom muzeju, Vinkovci, 1963.
- Josip Meštrović, Dvadesetgodišnjica Gradskog muzeja u Iloku, Glasnik slavonskih muzeja, 20, 1973.
- Muzej Brodskog posavlja, Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, 5-6, 1969.
- Muzeji Slavonije, Osijek 1957,
- Muzeji i galerije Slavonije, Vukovar, 1974.
- Muzeji Jugoslavije, Beograd, 1962.
- Milena Nedeljković, Postanak i razvoj Muzeja Brodskog posavlja, Glasnik slavonskih muzeja, 26, 1974.
- Dr Danica Pinterović, O razvoju osječkog muzeja, Osječki zbornik, VI, 1958,
- Prijedlog mreže muzejsko-galerijskih ustanova u SR Hrvatskoj, Zagreb, 1975. (šapirografirano).
- Spomen područje Jasenovac, Zagreb, 1975.
- Upoznajte Vukovar, Vukovar, 1973.

Prilog br. 1